

Саме читання є джерелом знань, емоційного, духовного та розумового розвитку людини. Тому пропаганда читання, виховання читацької культури, формування вміння користуватися бібліотекою, книжкою, розвиток пізнавальних інтересів, формування в учня читацької компетентності – пріоритетні напрямки спільної діяльності педагогів, бібліотекарів, батьків.

Велика роль в правильному керуванні читанням належить родині, тому батьки повинні це розуміти, працювати над цим, керуючись такими порадами:

- купуючи дитині книгу, продивіться її самі;
- починати самостійне читання треба з книжок з великими малюнками, тому що сторінка, насичена тільки шрифтом, лякає дитину;
- література для читання повинна бути різноманітною;
- треба організувати сімейне читання книжок, показувати дитині приклад;
- після читання потрібно викликати довіру у дитини, щоб вона захотіла поділитися своїми враженнями, ні в якому разі не нав'язувати їй свої думки про прочитане.

Державний стандарт базової середньої освіти визначає серед найважливіших такі навички як уміння розуміти прочитане, відтворювати інформацію, орієнтуватися в особливостях текстів тощо. [Державний стандарт базової середньої освіти, 2020].

Сьогодні читання не розглядається лише як процес сприйняття та розуміння інформації, а передбачає володіння учнями різними стратегіями читання, що дозволяють здійснювати пошук необхідної інформації, осмислення змісту та форми прочитаного, інтегрування її з власним досвідом, а також працювати з різними формами й типами текстів у друкованому та електронному вигляді. [Капустін І.В., Актуальні проблеми щодо формування читацької грамотності учнів у сучасному вимірі]

Колесник Інна,
заступник директора з НВР,
вчитель української мови та літератури
Чепелівської гімназії імені П.Шемчука
Красилівської міської ради

Глобалізаційні процеси і людина: чи потрібні сьогодні читання і література?

Ця наукова стаття досліджує вплив глобалізаційних процесів на роль читання і літератури в сучасному світі. Глобалізація, надаючи доступ до безмежної кількості інформації та культурних впливів, розширює наші можливості, але також створює виклики, такі як інформаційний шум та перевантаження. Незважаючи на це, читання і література залишаються ключовими складовими культурного і інтелектуального розвитку, сприяючи збереженню культурної різноманітності, розвитку мовних навичок, критичного мислення та співчуття. У статті обговорюються як позитивні, так і негативні аспекти цього впливу, і робиться висновок про незаперечну актуальність читання і літератури в епоху глобалізації.

This article explores the impact of globalization processes on the role of reading and literature in the modern world. Globalization, by providing access to an unlimited amount of information and cultural influences, expands our possibilities but also creates challenges, such as information noise and overload. Nevertheless, reading and literature remain key components of cultural and intellectual development, contributing to the preservation of cultural diversity, the development of language skills, critical thinking, and empathy. The article discusses both the positive and negative aspects of this influence and concludes the undeniable relevance of reading and literature in the era of globalization.

Ключові слова: глобалізація, читання, критичне мислення, співчуття, цифровий аналіфаетизм, глобальна комунікація, знання, інформаційна перевантаженість.

Глобалізація – це явище, яке надзвичайно впливає на наше сучасне суспільство. Цей процес, що охоплює всі сфери життя, від економіки до культури, вже давно перетворив наш світ в єдину глобальну спільноту. Люди з різних країн мають можливість спілкуватися, співпрацювати і обмінюватися ідеями більш швидко і легше, ніж коли-небудь раніше. Але чи стаємо ми менш людськими, менш чутливими до інших людей і світу навколо нас у цьому процесі?

Саме це питання стає актуальним, особливо в контексті загального збільшення швидкості життя та зростання кількості інформації, яку ми щодня споживаємо. У такому світі, де технології та інтернет здавалося б замінюють все, виникає питання: чи залишається час і місце для читання і літератури? Чи можуть ці традиційні засоби комунікації взагалі щось додати до нашого життя в епоху глобалізації?

Глобалізаційні процеси, що охоплюють світ сьогодні, несуть із собою безперервні зміни в нашому способі життя і взаємодії з оточуючим нас світом. З одного боку, це надає нам доступ до різноманітної інформації, культур і поглядів з усього світу. З іншого боку, це створює певні виклики і загрози для нашої ідентичності, мови і культури.

У цьому контексті дуже важливо розглянути роль читання і літератури. Хоча інтернет і технології можуть забезпечити швидкий доступ до інформації, вони часто пропонують фрагментарні, поверхневі знання, які важко вдосконалити і зрозуміти глибше. Література, навпаки, дарує нам можливість спуститися на глибини людського досвіду, зрозуміти і співчувати з іншими, розвивати критичне мислення та емоційну інтелекцію.

Ця наукова стаття присвячена дослідженню впливу глобалізаційних процесів на наші читацькі звички і роль читання і літератури в сучасному світі. Ми вивчимо як позитивні, так і негативні аспекти цього впливу, а також обговоримо, чому читання і література залишаються важливими в епоху глобалізації.

Глобалізація відкриває перед нами безмежний потік інформації, культурних впливів і знань. Ми маємо можливість бачити і вивчати різноманітність світу безпосередньо, завдяки глобальним медіа, інтернету та соціальним мережам. Завдяки цим засобам ми можемо дізнатися про нові культури, мови, традиції і перспективи. Глобальна комунікація стала реальністю, і це важливий крок вперед у пізнанні світу.

Однак ця безпрецедентна доступність інформації також призводить до викликів. Інформаційний шум, перевантаження інформацією, фейкові новини і маніпуляція даними стають реальністю в глобальному масштабі. Люди відчувають нестачу часу і уваги для глибокого осмислення інформації. У такому світі, де новини можна отримувати в реальному часі через смартфон, чи є ще місце для читання та літератури? Маємо дослідити це питання більш докладно.

Читання і література є важливими аспектами культурної та інтелектуальної спадщини суспільства. Вони відіграють ключову роль у розвитку мови, комунікаційних навичок, критичного мислення та здатності до сприйняття інших точок зору. У той же час, читання і література можуть надавати нам глибше розуміння людської природи, культур і соціальних проблем.

В епоху глобалізації ці аспекти стануть ще більш важливими. Ось кілька причин, чому читання і література залишаються актуальними:

– **Збереження культурної різноманітності:** Глобалізація може призводити до гомогенізації культур і загрожувати різноманітності мов та традицій. Література може слугувати засобом збереження культурної спадщини, вивчення інших культур та розвитку толерантності.

– **Розвиток мовних навичок:** Читання літератури сприяє розвитку мови та мовних навичок. Воно покращує словниковий запас, граматику і вміння виражати думки, що є ключовими навичками у глобальному спілкуванні.

– **Розвиток критичного мислення:** Читання літератури сприяє розвитку критичного мислення і здатності аналізувати складні ситуації та проблеми. Це особливо важливо в світі, де інформація може бути прихованою або спотвореною.

– **Сприяння емпатії:** Література дозволяє нам відчути себе в шкірі інших людей, розуміти їхні почуття, думки і переживання. Це сприяє розвитку емпатії та розумінню різних культурних контекстів.

– **Сприяння творчому мисленню:** Читання літератури надає нам можливість розширювати свою уяву, надихатися та створювати нові ідеї. Це особливо важливо в епоху швидкого технологічного розвитку і інновацій.

Незважаючи на всі переваги читання і літератури, глобалізація також має свої негативні аспекти, які можуть впливати на сприйняття інформації та читацькі звички:

– **Інформаційний шум і перевантаження:** В світі, де інформація летить зі швидкістю світла, важко знайти час для спокійного читання. Постійні засоби сповіщення і потік новин можуть розірвати концентрацію і увагу.

– **Цифровий аналфabetизм:** Глобалізація супроводжується диджиталізацією, що може призводити до зменшення інтересу до традиційних форм читання і літератури. Молодше покоління може віддалятися від книг і віддавати перевагу електронним медіа.

– **Фрагментація інформації:** Глобальна мережа має властивість розбивати інформацію на фрагменти. Це може зробити читання менш системним та глибоким, оскільки люди зазвичай споживають короткі статті та новини, а не повні книги.

– **Мінливість знань:** В умовах глобалізації знання стають застарілими швидше, ніж коли-небудь раніше. Це може збільшити вимоги до постійного навчання та оновлення знань, обмежуючи час для читання.

Сучасна література, як і суспільство в цілому, відчуває вплив глобалізації. Автори та видавці мають можливість долучитися до глобального діалогу, поділитися своїми творами зі світом та отримати відгуки з різних країн. Глобалізація робить літературу більш доступною для читачів у різних куточках світу.

З іншого боку, це також може призводити до загальнодоступних літературних стандартів і культурних впливів, які можуть затмити різноманіття голосів та перспектив. Наприклад, більшість світових бестселерів впливає на певні глобальні стандарти жанру та сюжету, що може призводити до втрати унікальності літературної традиції кожної країни.

Глобалізація в майбутньому може привести до трансформації літератури, що зробить її цікавою та більш привабливою для сучасного читача. Розвиток віртуальної реальності відкриє нові можливості для читачів. Літературні твори стануть більш інтерактивними і включатимуть в себе віртуальні світи, де читачі зможуть взаємодіяти з персонажами та подіями.

Література може трансформуватися в більш інтегрований вид мистецтва, де слово, звук, відео та інші форми виразу об'єднуються для створення багатопланових творів. Це може сприяти більш глибокому сприйняттю текстів.

Штучний інтелект може використовуватися для аналізу читачів та рекомендацій книг на основі їхніх індивідуальних вподобань і стилів читання. Це дозволить створювати більш персоналізовані літературні досвіди.

Майбутня література може бути більш сміливою в експериментах з жанрами та формами. Автори можуть створювати гібридні жанри, поєднуючи, наприклад, наукову фантастику з реалістичною прозою чи документальну літературу з елементами фантазії.

З підвищенням важливості критичного мислення та джереловедення, література може грати роль у навчанні людей розрізняти правдиву інформацію від фейкової. Автори зможуть створювати твори, які розкриватимуть механізми дезінформації.

У майбутньому література може залишатися важливим засобом вираження і розуміння світу, але вона буде трансформуватися, відповідаючи на виклики сучасності і інновації.

Глобалізаційні процеси мають як позитивний, так і негативний вплив на наші читацькі звички і роль читання і літератури в сучасному світі. Глобалізація надає нам можливість знайомитися з різними культурами, розвивати мовні навички та критичне мислення, а також розширювати свій світогляд. Однак цей процес також призводить до інформаційного шуму, перевантаження, цифрового аналфabetизму і фрагментації знань.

Читання і література залишаються важливими в епоху глобалізації, оскільки вони сприяють збереженню культурної різноманітності, розвитку мовних навичок, критичного мислення та емпатії. Вони допомагають нам розуміти себе, інших та світ, де ми живемо. Літературні твори надають нам можливість відчути глибше зв'язок із світом і людством у цілому.

У цій науковій статті ми дослідили вплив глобалізаційних процесів на роль читання і літератури в сучасному світі. Глобалізація надала нам безпрецедентну доступність до інформації, культур та поглядів з усього світу, що розширило наші горизонти і збагатило наше розуміння сучасного світу. Однак вона також створила виклики, такі як інформаційний шум, перевантаження інформацією, цифровий аналіфетизм і фрагментація знань.

Не зважаючи на ці виклики, читання і література залишаються надзвичайно важливими складовими нашого сучасного життя. Вони сприяють збереженню культурної різноманітності, розвитку мовних навичок, критичного мислення і співчуття. Через літературу ми можемо відкривати для себе різноманітність світу і розуміти інших людей, розширюючи наше світово-громадянське бачення.

У світі, де інформація рухається зі швидкістю світла і технологічний прогрес неспинно розвивається, важливо не забувати про цінність читання і літератури. Вони не тільки надають нам можливість розуміти світ, але й дарують нам можливість розуміти самих себе. Літературні твори надають нам можливість подорожувати в часі і просторі, переживати різні історії і вчати нас важливим життєвим урокам.

Отже, відповідь на питання, чи потрібні сьогодні читання і література, є безсумнівною – так, вони залишаються важливими та незамінними елементами нашого інтелектуального та культурного розвитку в епоху глобалізації. Їхня роль у збереженні культурної спадщини, розвитку мовних та критичних навичок, а також у зміцненні нашого зв'язку зі світом залишається надзвичайно важливою і актуальною.

Список використаних джерел та літератури

1. Ситченко А. Л. До питання модернізації навчання літератури. VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОБЦ «Оріон», 2019. С. 354–359.
2. Ковбасенко, Ю. Літературна освіта на шляху міжкультурної і міжнаціональної комунікації: міст чи прірва? / Ю. Ковбасенко // Зарубіжна література в школах України. 2009. № 5. С. 14-15.
3. Українці читають книги найменше в Європі // <https://tsn.ua/ukrayina/ukrayinci-chitayut-knigi-naumenshe-u-yevropi.html>
2. Яценко Т. О. Розвиток читацької компетентності учнів ліцею у контексті нової парадигми шкільної літературної освіти. Вісник Луганського національного університету імені Т. Шевченка : зб. наук. пр.: Педагогічні науки. Вип. 3(326), травень, 2019. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2019. С. 194–202.

Король Лілія,
вчителька української мови та літератури
Старокостянтинівського НВК імені Героя України
Сергія Бондарчука

Конспект уроку «Андрій Бачинський «Канікули пригоди Остапа і Даринки»»

Тема: Андрій Бачинський «Канікули пригоди Остапа і Даринки».

Мета: (розвиток компетентностей). *Предметних:* познайомити з основними моментами життя та творчості Андрія Бачинського, опрацювати зміст твору «Канікули Остапа і Даринки», розвивати навички характеризувати образи твору; формування духовного світу особистості, ціннісних орієнтацій; *комунікативних:* розвивати зв'язне мовлення та навички висловлювати власну думку про літературного героя; розвивати уміння висловлювати свої міркування, обґрунтовувати думки, наводячи приклади з тексту;